

Hà Nội, ngày 18 tháng 7 năm 2020

**Kính gửi: Đồng chí Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo Phùng Xuân Nhạ
Đồng kính gửi: Chủ tịch Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc
Trung ương**

Trong thời gian vừa qua, qua các lần làm việc của Thường trực Hiệp hội Các trường đại học, cao đẳng Việt Nam với các trường đại học tại nhiều địa phương chúng tôi nhận thấy một hiện tượng rất lo ngại là xu hướng lãnh đạo ở không ít địa phương đang cố gắng vận động sáp nhập trường đại học của địa phương mình vào một số đại học trọng điểm quốc gia để hy vọng các trường này được trở thành trường thành viên của các đại học đó. Theo Hiệp hội chúng tôi đây là một động thái rất nguy hiểm, có thể dẫn đến nguy cơ làm suy yếu nghiêm trọng hệ thống giáo dục đại học đất nước.

Kinh nghiệm thế giới cũng như thực tiễn Việt Nam nhiều năm qua cho thấy một nền giáo dục đại học tốt cần có sự phân tầng, Một nền giáo dục đại học phân tầng hoàn toàn không thừa nhận những cơ sở giáo dục đại học chất lượng thấp. Phân tầng ở đây chỉ có nghĩa là chấp nhận sự đa dạng về sứ mệnh của các trường đại học. Trên thế giới phân tầng giáo dục đại học chủ yếu nhằm 2 mục đích:

1- Thực hiện sự phân cấp quản lý hợp lý đối với hệ thống giáo dục đại học nhằm khắc phục những hạn chế của một hệ thống giáo dục tập trung cồng kềnh vốn là sản phẩm của thời kỳ tập trung quan liêu bao cấp.

2- Mở ra sự công bằng hơn trong giáo dục đại học, tạo thuận lợi cho các vùng miền có mức độ phát triển kinh tế - xã hội khác nhau, nhất là ở những địa phương kinh tế-xã hội còn chậm phát triển, sớm đạt được sự phát triển đồng đều nhờ có nguồn nhân lực trình độ cao bám sát nhu cầu đặc thù của chính địa phương đó, do người dân của địa phương đó có thêm cơ hội thuận lợi được tiếp cận với giáo dục đại học.

Việc sáp nhập các trường đại học địa phương vào các đại học trọng điểm quốc gia về hình thức vốn được xem là một giải pháp quan trọng góp phần nâng cao đẳng cấp và năng lực tài chính cho các trường này (vốn hiện đang gặp khó khăn về nguồn lực huy động) nhưng trên thực tế điều kỳ vọng đó sẽ không đạt được, thậm chí còn làm cho các trường địa phương dễ có nguy cơ bị tiêu vong hơn.

Hiệp hội chúng tôi xin được nêu ra một số lý do để minh chứng cho nhận xét trên:

Một là, việc đưa trường đại học địa phương trở thành một trường thành viên của đại học trọng điểm quốc gia là *một sự hợp nhất khiên cưỡng* do hai loại trường này có sứ mệnh khác nhau, chuẩn mực kiểm định khác nhau, cơ cấu trình độ nhân lực khác nhau; nói khác đi, có đẳng cấp khác nhau. Do đó khi trở thành trường thành viên của đại học trọng điểm quốc gia trường đại học địa phương để được mang thương hiệu đẳng cấp quốc gia thì buộc phải xem xét lại nhiệm vụ của mình, kiện toàn lại trình độ đội ngũ giảng viên và cán bộ quản lý, đổi mới trang thiết bị và cơ sở vật chất, thay đổi lại ngành nghề và chương trình đào tạo, trong khi trường đại học địa phương còn chưa phù hợp trước những thay đổi như vậy. Chúng tôi được biết hiện nay trên thế giới không hề có kiểu gán ghép trường như vậy.

Hai là, trong một đại học đa lĩnh vực trọng điểm quốc gia, các trường thành viên đều là những trường chuyên ngành, trong khi trường đại học địa phương vốn là trường đa lĩnh vực đào tạo nguồn nhân lực đa dạng chủ yếu phục vụ nhu cầu địa phương.

Ba là, khi trường đại học địa phương trở thành thành viên của đại học trọng điểm quốc gia thì sứ mệnh phục vụ nhu cầu đa dạng về nguồn nhân lực trình độ cao cho chiến lược phát triển kinh tế - xã hội của địa phương và để giúp cho người dân của địa phương được thêm cơ hội tiếp cận với giáo dục đại học sẽ không còn nữa. Đây là một *thiệt thòi lớn cho chính Đảng bộ, Chính quyền và cộng đồng người dân tại địa phương*.

Hiện nay một số tỉnh đang gặp khó khăn trong việc huy động ngân sách hoạt động cho các đơn vị hành chính sự nghiệp công lập tại địa phương, trong đó có các trường đại học địa phương. Do đó, xuất hiện xu hướng muốn sáp nhập trường đại học địa phương vào các đại học trọng điểm quốc gia để hy vọng các đại học này sẽ hỗ trợ giúp nâng cao năng lực đào tạo và nghiên cứu khoa học, đồng thời cung cấp ngân sách dồi dào cho các trường đại học địa phương. Tuy nhiên thông qua thực tế đã và đang diễn ra hiện nay, các trường địa phương đã sáp nhập hầu như không nhận được sự hỗ trợ về ngân sách từ các đại học trọng điểm quốc gia trong khi lại phải thay đổi sứ mệnh, chương trình đào tạo, cơ cấu nhân lực... cho phù hợp với sứ mệnh mới của mình. Ở một số nơi có tình trạng trường "thành viên địa phương" còn phải có nghĩa vụ đóng góp cho "trường mẹ".

Kính thưa đồng chí Bộ trưởng,

Hiệp hội Các trường đại học, cao đẳng Việt Nam cho rằng Đảng và Nhà nước từ trước đến nay luôn coi trọng hệ thống giáo dục địa phương nói chung và hệ thống giáo dục đại học địa phương nói riêng và xem giáo dục địa phương là một bộ phận không thể thiếu được của hệ thống giáo dục quốc gia, cũng giống như vai trò của "3 thứ quân" trong chiến lược chiến tranh nhân dân của Đảng ta.

Cho dù đất nước ta tạm thời đang gặp khó khăn về kinh tế nhưng không phải vì thế mà một số địa phương phải "hy sinh" đứa con của mình là trường đại học địa phương. Trường đại học địa phương là trường đại học của địa phương, được thành lập để phục vụ cho nhu cầu đào tạo nhân lực và dân trí của cộng đồng địa phương, do đó phải được cộng đồng người dân địa phương nuôi dưỡng và dần dần nâng cao chất lượng đào tạo bằng khoản trích ra từ tiền thuế do chính họ đóng góp cho chính quyền địa phương.

Chính quyền địa phương phải có trách nhiệm duy trì và hỗ trợ cho các trường địa phương của mình để chúng thực hiện đúng sứ mệnh đặt ra khi thành lập. Trong trường hợp địa phương gặp khó khăn về ngân sách đầu tư, lãnh đạo địa phương có thể cân nhắc giảm quy mô hoạt động của trường, cũng có thể vận dụng các giải pháp về xã hội hóa giáo dục để tìm kiếm thêm các nguồn lực mới cho phát triển nhà trường, như khuyến khích nhà trường năng động, tự chủ từng phần, đa dạng hóa loại hình đào tạo, liên kết với các trường cao đẳng, đại học khác để tạo thêm sức mạnh cho mình...; tuyệt đối không nên chọn giải pháp giải thể hoặc chuyển loại hình, sứ mạng của trường.

Việc hỗ trợ nâng cao năng lực học thuật của trường địa phương không nhất thiết phải dùng hình thức sáp nhập vào trường trọng điểm, mà có thể chọn các hình thức khác, thí dụ như hình thành các cụm trường liên kết trên cùng địa bàn để hỗ trợ lẫn nhau, như Ngành ta đã đề xuất tại Hội nghị đại học toàn quốc 1993.

Trên đây là một số ý kiến của Hiệp hội Các trường đại học, cao đẳng Việt Nam liên quan tới việc bảo tồn và phát triển hệ thống trường đại học địa phương, kính mong đồng chí Bộ trưởng cùng các đồng chí Chủ tịch Ủy ban nhân dân các tỉnh lưu tâm chỉ đạo.

Xin trân trọng cảm ơn.

Nơi nhận:

- Như kính gửi;
- Thủ tướng (để b/c);
- PTT Vũ Đức Đam (để b/c);
- UBVHGDĐT&NDQH;
- Ban Tuyên giáo TW;
- Ủy ban nhân dân các tỉnh/thành phố;
- Các trường ĐH địa phương;
- Lưu VPHH.

**TM. BAN CHẤP HÀNH HIỆP HỘI
KT. CHỦ TỊCH
PHÓ CHỦ TỊCH**

PGS.TS. Trần Xuân Nhĩ